

ANALIZA GRADULUI DE INOVARE A ÎNTREPRINDERILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

ANALYSIS OF THE DEGREE OF INNOVATION OF ENTERPRISES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

FIODOROV Daniela, studenta, Specialitatea: MKL,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: fiodorov.daniela@ase.md

Abstract: *This article presents the analysis and evaluation of the innovation activity of enterprises in the development regions of the Republic of Moldova. For this purpose, the statistical data on the innovation activity of enterprises were used and the indicators on the frequency of innovation in enterprises were calculated and analyzed. In the Republic of Moldova, many enterprises began to pay more attention to innovation in recent years. This is largely due to changes in the global market and strong competition, which have led businesses to find new ways to increase their efficiency and competitiveness. In this regard, many enterprises have turned their attention to the development of technological and product innovations.*

Keywords: *innovation, enterprise, global indicator, development, income.*

JEL CLASSIFICATION: R11

INTRODUCERE

Inovarea poate fi comparată cu o flacără care luminează calea către dezvoltarea și succesul unei întreprinderi. Ca o forță creativă și inovatoare, ea aduce o valoare adăugată produselor sau serviciilor oferite de întreprindere, oferindu-le o strălucire unică și atrăgătoare pentru clienți. Prin intermediul inovației, întreprinderea are resurse de idei noi și de soluții creative, care pot ajuta întreprinderea să rămână în topul pieței și să își satisfacă clienții cu produse și servicii de ultimă generație. Prin urmare, inovarea este esențială pentru a asigura succesul și dezvoltarea durabilă a unei întreprinderi.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Conform unei cercetări statistice realizate, s-a constatat că în perioada 2019-2020, dintre cele 3557 de întreprinderi analizate, 448 dintre acestea au fost considerate inovatoare. Acest număr a scăzut semnificativ cu 157 de unități sau cu 25,95% față de perioada anterioară 2017-2018. Ponderea întreprinderilor inovatoare în eșantionul total de întreprinderi analizate a fost de 12,6%, ceea ce reprezintă o scădere cu 5,6 puncte procentuale față de perioada precedentă 2015-2016, în ciuda faptului că în perioada analizată numărul total de întreprinderi a fost mai mare cu 231.

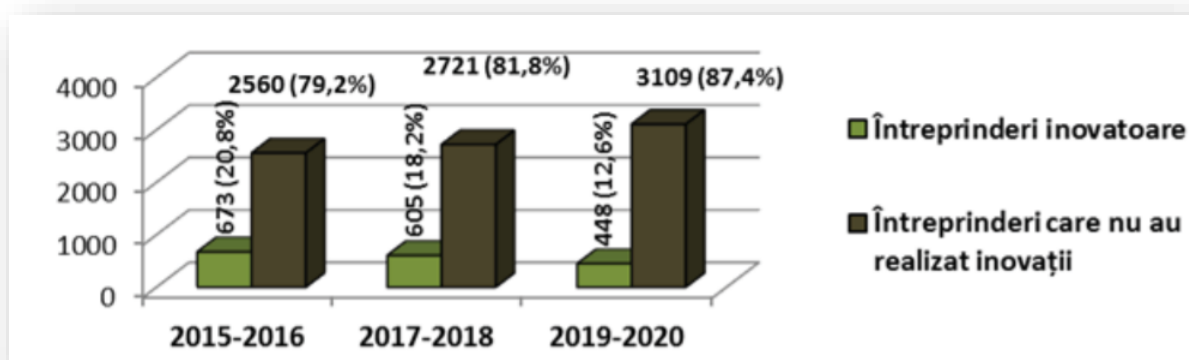

Figura 1. Ponderea întreprinderilor inovatoare și a celor care nu au realizat inovații în întreg eșantionul întreprinderilor cuprinse în cercetare, perioada 2015-2020, %

Sursă: https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/44, accesat 26.03.2023

În perioada 2019-2020, situația inovării la nivel regional este similară cu cea la nivel național, cu o scădere a activității de inovare în toate regiunile de dezvoltare. În Republica Moldova, activitatea antreprenorială este concentrată în municipiul Chișinău, iar aceeași situație se observă și în activitatea de inovare a întreprinderilor. Peste jumătate din totalul întreprinderilor inovatoare activează în municipiul Chișinău, iar contribuția celorlalte regiuni de dezvoltare la activitatea de inovare este limitată. Astfel, cele mai multe întreprinderi cu activitate de inovare au fost înregistrate în municipiul Chișinău, în număr de 272 sau 60,7% din totalul întreprinderilor inovatoare. În comparație cu perioada anterioară 2017-2018, numărul întreprinderilor inovatoare din municipiul Chișinău s-a redus cu 117 unități, iar ponderea acestora în totalul întreprinderilor inovatoare s-a diminuat cu 3,6 puncte procentuale.

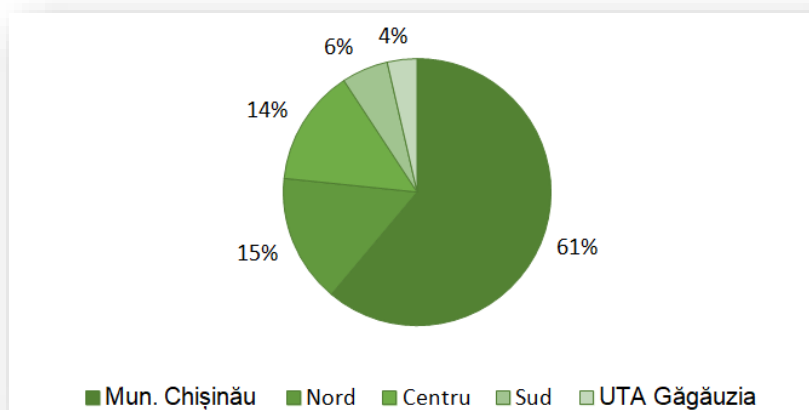

Figura 2. Structura întreprinderilor inovatoare pe regiuni de dezvoltare, în 2019-2020

Sursă: https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/44, accesat 26.03.2023

În 2019-2020 în municipiul Chișinău au desfășurat activitate de inovare 272 întreprinderi (61% din total întreprinderi inovatoare), în regiunea de dezvoltare Nord – 69 întreprinderi (15%), în regiunea de dezvoltare Centru – 66 întreprinderi (14%), în regiunea de dezvoltare Sud – 25 întreprinderi (6%), în UTA Găgăuzia – 16 întreprinderi (4%).

	Total	din care pe regiuni de dezvoltare:				
		Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
Total	448	272	69	66	25	16
10 - 49 salariați	255	156	37	40	14	8
50 - 249 salariați	134	77	21	19	10	7
250 și peste salariați	59	39	11	7	1	1
Industrie - total	219	100	42	45	19	13
10 -49 salariați	105	49	17	23	9	7
50 - 249 salariați	75	30	15	16	9	5
250 și peste salariați	39	21	10	6	1	1
Servicii – total	229	172	27	21	6	3
10 -49 salariați	150	107	20	17	5	1
50 - 249 salariați	59	47	6	3	1	2
250 și peste salariați	20	18	1	1	-	-

Figura 3. Numărul de întreprinderi inovatoare pe clase de mărimi și regiuni de dezvoltare, în 2019-2020

Sursă: https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/44, accesat 26.03.2023

În industrie, 219 întreprinderi au realizat activitate de inovare, dintre care 180 (sau 82%) sunt IMM, iar în servicii 229 întreprinderi au realizat activitate de inovare, dintre care 209 (sau 91%) sunt IMM.

Poziționarea Republicii Moldova în clasamentul Indicelui Inovațional Global în perioada anilor 2014-2020

Republica Moldova	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Poziția în GII	48	58	59	64	56

Figura 4. Poziționarea Republicii Moldova în clasamentul Indicelui Inovațional Global în perioada anilor 2018-2022

Sursa: Elaborat de autori bazat pe informația de la *The Global Competitiveness Report* pentru anii 2018-2022, disponibil pe www.weforum.org, accesat pe 28.03.2023

Republica Moldova s-a plasat pe locul 56 din 132 de țări și economii în clasamentul Indicelui global al inovației 2022 (The Global Innovation Index, GII), urcând astfel 8 poziții comparativ cu anul precedent. Indicele global al inovației este unul dintre cele mai importante studii de referință pentru măsurarea performanței țărilor în baza inovării. Studiul include 132 de țări din întreaga lume și examinează în jur de 80 de indicatori printre care: capitalul uman și de cercetare, infrastructura, creditele, investițiile, interconexiunile, inovarea, rezultatele activității creative etc. Scopul acestuia este de a familiariza publicul cu evoluțiile sectorului inovațional și de a aborda acest domeniu dincolo de mecanismele tradiționale de inovare, reflectând prin prisma indicatorilor ce țin de cercetare și dezvoltare situația la nivel global, regional și național. Punctele forte care au dus la urcarea în clasament a Moldovei sunt: modele de utilitate în funcție de origine, creditele de la instituții de microfinanțare, mărcile după origine, designul industrial după origine etc. Același clasament relevă și punctele slabe ale țării precum: piața internă, colaborarea dintre universități și industrie, capacitățile logistice, politicile de afaceri ș.a.

Inovarea vizează aspecte interne ale întreprinderii, careia îi îmbunătățesc astfel performanțele. Este vorba de modificări ale proceselor de fabricație, determinate de o nouă investiție,

de perfecționarea materialelor existente, de valorificarea experienței dobândite pe parcurs. Inovarea de proces, care uneori nu este percepută în mod explicit de beneficiar, aduce întotdeauna întreprinderii mari foloase în lupta concurențială deoarece îi permite, fie obținerea unor costuri mai mici, fie obținerea, la aceleași costuri, a unor produse mai performante.

Republica Moldova există o serie de proiecte și inițiative care încurajează inovația și dezvoltarea de noi produse și servicii. De exemplu, programul "Inovare în afaceri" finanțat de Uniunea Europeană, încurajează IMM-urile din Republica Moldova să investească în dezvoltarea de produse și servicii inovatoare. De asemenea, există și alte inițiative care sprijină întreprinderile în domeniul inovației, cum ar fi competițiile de start-up-uri și hackathoanele.

În ultimii ani, mai multe întreprinderi din Republica Moldova au dezvoltat produse și servicii inovatoare în diverse domenii, cum ar fi IT, energie, agricultură, sănătate și multe altele. De exemplu, compania moldovenească ZebraPay a lansat un serviciu de plăți online în 2021, iar compania IT4BA a dezvoltat o platformă online pentru vânzarea de produse agricole. Acestea sunt doar câteva exemple de inovații dezvoltate de întreprinderi din Republica Moldova, care demonstrează faptul că acestea sunt din ce în ce mai interesate să investească în inovație pentru a-și crește competitivitatea pe piața globală.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Din analiza efectuată, s-a observat că regiunile din Republica Moldova se confruntă cu provocări noi, mai ales în contextul pandemiei actuale. Aceste provocări necesită o abordare rapidă și eficientă pentru a face față crizei. Unele regiuni susțin inovarea mai mult decât altele prin crearea unor ecosisteme eficiente care facilitează activitatea de inovare a agenților economici. O cultură antreprenorială puternică este esențială pentru a spori inovația și dezvoltarea afacerilor. Acest lucru implică implementarea pașilor principali necesari pentru a iniția o afacere inovatoare. Pentru a avea succes pe piață și a obține avantaje economice, orice firmă trebuie să promoveze o cultură a inovației, astfel încât toți angajații să susțină și să adopte inovația ca un stil de viață. Aceasta implică asigurarea că angajații au cunoștințele, abilitățile și motivația necesare pentru a genera idei noi și a le implementa cu succes. Cultura unei companii constă dintr-un set de valori și practici pe care membrii echipei le împărtășesc în cadrul companiei. Crearea unei culturi a inovației ar trebui să fie o prioritate pentru orice firmă, indiferent de domeniul de activitate. Pentru a obține performanțe bune și pentru a atinge obiectivele afacerii, staff-ul companiei trebuie să aibă cele mai bune deprinderi, cunoștințe și experiență.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Republica Moldova a urcat în clasamentul Indicelui global al inovației [online] <https://agepi.gov.md/ro/news/republica-moldova-urcat-%C3%AEn-clasamentul-indicelui-global-al-inova%C8%9Biei>
2. Indicii inovației [online] https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/44
3. Indicele global al inovației [online] <https://www.weforum.org/>
4. Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, Octavian Armașu, la conferința „Transformarea digitală și incluziunea financiară” [online] <https://www.bnm.md/ro/content/octavian-arma-su-republica-moldova-nu-are-alta-solutie-decat-sa-imbratiseze-un-parcurs-de>

Coordonator științific: SAHARNEAN Liliana, asist. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: lsaharneanasem@gmail.com